

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ БІОБЕЗПЕКИ, БІОЕТИКИ ТА
ЕКОЛОГІЇ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ»

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Спеціальність	Н 6 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Факультет (Інститут)	Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра	Кафедра гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Ннаціональної поліції України
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українською мовою
Інформація про викладача дисципліни	Кучерук Марія Дмитрівна, доктор ветеринарних наук, професор https://pdatu.edu.ua/pro-universytet/kafedra-hihiieny-tvaryn-ta-veterynarnoho-zabezpechennia-kinolohichnoi-sluzhby-natsionalnoi-politsii-ukrainy.html Електронна пошта: kucheruk.md@gmail.com Номер телефону: +38(066) 2458034

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення дисципліни	Викладання курсу «Основи біобезпеки, біоетики та екології у ветеринарній медицині» забезпечують дисципліни, які засвоювалися здобувачами вищої освіти під час навчання у середній загальноосвітній школі, зокрема «Хімія», «Біологія», «Основи екології», також здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу: «Вступ до фаху».
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Відповідно до принципів академічної доброчесності та нормативних документів ЗВО «ПДУ» щодо політики академічної доброчесності, очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Здобувачі, відповідально відноситимуться щодо дотримання норм законодавства про авторське право, вказуватимуть посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, уникатимуть фальсифікації або фабрикації інформації. Дотримуватимуться усіх зобов'язань відповідно до укладеної декларації

про дотримання академічної доброчесності <http://surl.li/noftg>, <http://surl.li/foccn>

Відвідування занять. Об'язковим є відвідування усіх видів занять. За об'єктивних причин (хвороба, карантин, індивідуальний графік, тощо) навчання може проходити в он-лайн форматі. Здобувачі обов'язково мають дотримуватись строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт що передбачені під час вивчення дисципліни.

Визнання результатів попереднього навчання. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <http://surl.li/fobze>. Зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю). В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю).

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

Перезарахування результатів навчання отриманих під час здобуття попередньої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет»

3. Мета навчальної дисципліни

Метою даного курсу для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» є набуття необхідних знань і практичних навиків із зменшення потенційних ризиків пов'язаних з використанням біотехнології та її продуктів; знань моральної проблематики пов'язаної з розвитком біомедичних наук, генетики, турботи про здоров'я і життя людини і тварин; взаємовідносин між тваринними організмами та середовищем їх існування. Завдання дисципліни - сформулювати сучасні уявлення, забезпечити майбутньому фахівцю знання про структуру, властивості, закономірності розвитку біосфери, її взаємодії з суспільством через еколого-економічні проблеми сучасності, про існуючі та можливі екологічні небезпеки, забезпечити охорону здоров'я тварин, а, відповідно, безпечного життя кожної людини сучасності і наступних поколінь. У процесі вивчення дисципліни у здобувачів формуються наступні компетентності:

ІК.	здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог,
ЗК 3.	Знання та розуміння предметної галузі та професії.
ЗК 7.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 8.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).
ЗК 12.	Прагнення до збереження середовища.

СК 10.	Здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин.
СК 11.	Здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
СК 12.	Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
СК 16.	Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
Окрім цього передбачено формування соціальних навичок та компетентностей сталого розвитку. Зокрема: самопрезентація в новому колективі, здатність керувати емоціями, уміння реагувати на критику, творче мислення, робота в команді, знання професійної етики, міжособистісне спілкування, відповідальність (soft skills); системне мислення, компетентність випередження, нормативна компетентність, компетентність співпраці, компетентність самоусвідомлення, компетентність критичного мислення (greencomp).	
4. Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1. Вступ. Міжнародно-правове регулювання поведінки з ГМО. Негативний вплив біологічних факторів на населення, можливість виникнення загроз біологічного походження, пов'язаних із розвитком сучасних біотехнологій та появою синтетичної біології, проявами біотероризму. Законодавчі акти біобезпеки. Конвенція ООН з охорони біологічного різноманіття, Картагенський протокол з біобезпеки Закони України по регулюванню поведінки з ГМО.	
Тема 2. Поведінка з генетично модифікованими організмами, механізми безпечного практичного застосування генетично модифікованих організмів. Зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характерів.	
Тема 3. Біобезпека у ветеринарній медицині. Національна екологічна політика України. Сучасні проблеми та основи біобезпеки при роботі зі збудниками інфекційних хвороб. Сучасні технологічні аспекти біобезпеки тваринницьких приміщень	
Тема 4. . Біоетика як транскультурний феномен. Зв'язок між етикою і мораллю. Моральні виклики глобалізації. Біоетика як міждисциплінарна галузь дослідження. Джерела, принципи та правила біоетики. Моральні виклики глобалізації, глобальні проблеми сучасності. Антропогенетика і евгеніка.	
Тема 5. Актуальні моральні проблеми сучасної медичної етики, етичні аспекти впровадження біотехнологій. Основні напрями біоетики: етичні аспекти медицини, впровадження біотехнологій та соціально-екологічного знання. Етика клінічних випробовувань і медико-біологічних експериментів на людині. Теорія ноосфери.	
Тема 6. Біоетичні аспекти експериментальних і лабораторних досліджень та правове регулювання біоетичних проблем у ветеринарії. Законодавство України та світу у сфері біоетики.	
Тема 7. Екологія, її суть. Предмет і методи екології. Середовище існування. Екологічні фактори та їх класифікація за природою та характером дії. Екосистеми. Особливості антропогенних екосистем. Абіотичні, біотичні та антропогенні чинники середовища.	
Тема 8. Трофічна структура екосистем. Діяльність лікаря ветеринарної медицини, як своєрідна форма антропогенного впливу на природу (тваринний світ). Тваринний організм, як біоценоз. . Епідемії та епізоотії. Природно-вогнищеві хвороби.	
Тема 9. Еколого-ветеринарні заходи з метою вирішення проблеми виробництва екологічно чистої продукції. Екологічні проблеми зберігання та утилізації відходів	
6. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
РН 8.	Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
РН 17.	Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
РН 19.	Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
7. Види навчальних занять	

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), лабораторні заняття (ЛЗ), самостійна робота (СР).

8. Методи навчання

Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемнопошукового характеру, діалог); наочні методи (пояснювально-ілюстративний), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, проектування педагогічної технології, виконання практичних завдань самостійної роботи); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

9. Методи та критерії оцінювання

9.1 Критерії оцінювання

В освітньому процесі Університету використовуються такі види контролю: поточний, семестровий (підсумковий) та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти. Оцінювання здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачів освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю визначаються з урахуванням змісту накопичувальної системи оцінювання.

У межах поточного контролю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів. Розподіл балів, які можуть набрати здобувачі зазначені у відповідній робочій програмі.

Сума балів за поточний контроль складається із балів, отриманих за результатами навчання під час лекцій, лабораторних занять та самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом підсумування балів тільки з поточного контролю. Підсумкова оцінка виставляється у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» <https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p04062022.pdf?ver=18022201> та робочої програми дисципліни.

9.2 Методи оцінювання

Усні (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), письмові (самостійна робота, тести, практичні завдання), комп'ютерні (презентації доповідей, виконання завдань у системі Moodle), самоконтроль, самоаналіз.

19. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання	Навчальний процес потребує наступних засобів навчання: – мультимедійне обладнання; – комп'ютерна система та мережа; – ілюстративний матеріал лекцій; – презентаційний матеріал лекцій; – методичні рекомендації для лабораторних занять і самостійної роботи студентів.
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	1. Булатович О.М., Решетник А.О. Етологія і біоетика. Навч.посіб. Кам-Подільський, ПДАТУ. 2017. 240с. 2. Фотіна Т.І. Загальна та ветеринарна екологія. Навчальний посібник / Т.І. Фотіна, А.В. Березовський, М.В. Розпутній, Т.В. Вершняк, Г.А. Фотіна, Т.В. Гурова. К.: ТОВ «ДІА», 2010. 504с. 3. Голубнича В. М. Біобезпека та біозахист у біологічних лабораторіях 1-го та 2- го рівнів біобезпеки : монографія /

В.М.Голубнича, М.В.Погорелов, В.В. Корнієнко. Суми: Сумський державний університет, 2016. 123с..

4. Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи: <http://www.vet.gov.ua/>
5. Держпродспоживслужба України - <http://www.consumer.gov.ua/>
6. Доступ до повних текстів наукових журналів <http://www.doaj.org/>
7. Науково-методичний центр аграрної освіти – <http://www.smcae.kiev.ua>
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbu.gov.ua>
9. Платформа Центру громадського здоров'я. https://portal.phc.org.ua/en/who_materials/category/15/
10. Основи біобезпеки <https://iem.org.ua/images/librery/5.pdf>
11. Біоетика. <https://surl.li/tmcqwe>
12. Освітньо-професійна програма «Ветеринарна медицина» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Н 6 «Ветеринарна медицина» <https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/opp/opp2025/opp-m-vet.pdf?v=03>
13. Електронний навчальний курс «Основи біобезпеки, біоетики та екології у ветеринарній медицині» <http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=2360>